

Павленко Інна

<https://orcid.org/0000-0007-4951-9603>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання,
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
(Суми, Україна) E-mail: byuyf1202@ukr.net

АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЕФЕКТИВНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

Актуальність статті зумовлена зростанням ролі фізичного виховання та спорту як складника публічної політики, а також потребою підвищення ефективності управління галуззю в умовах обмежених ресурсів і нерівного доступу населення до якісних фізкультурно-спортивних послуг. Для України ця проблематика набуває особливого значення з огляду на демографічні та медико-соціальні виклики, збереження людського потенціалу у воєнний і післявоєнний періоди. У цьому контексті актуальним є узагальнення зарубіжного досвіду управління сферою фізичного виховання та спорту з метою визначення механізмів, придатних для науково обґрунтованої адаптації в українських умовах.

Мета роботи – узагальнення та порівняльний аналіз зарубіжних моделей і управлінських інструментів забезпечення ефективності систем управління у сфері фізичного виховання та спорту на прикладі Великої Британії, Фінляндії, Франції, Канади та Японії.

Методологія. У процесі дослідження використано наступні теоретичні методи: аналіз і узагальнення навчально-наукових матеріалів, порівняльний аналіз моделей управління, систематизація інструментів політики управління за функціональними блоками.

Наукова новизна дослідження полягає в систематизації зарубіжного досвіду управління сферою фізичного виховання та спорту за функціональними блоками: інституційна координація; стратегічне планування; інфраструктурні інвестиції; стандартизація якості послуг; міжсекторальна взаємодія; моніторинг участі та регулярності, а також в обґрунтуванні ефективності управлінських систем, що забезпечують підвищення доступності, якості та результативності політики у сфері фізичної культури та спорту.

Висновки. Зарубіжний досвід засвідчує, що управління сферою ФКіС набуває ознак комплексної публічної політики, яка поєднує стратегічне планування, інфраструктурні рішення, комунікаційні інструменти та системний моніторинг участі населення у фізичній активності. Ефективність управлінських моделей забезпечується поєднанням інституційної координації, довгострокових стратегій і доказового управління, що дозволяє оцінювати не лише кількість заходів, а реальні зміни у регулярності рухової активності.

Ключові слова: зарубіжний досвід, сфера фізичного виховання та спорту, управління.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання та спорту засвідчують, що ефективність галузі дедалі більше визначається не лише наявністю спортивної інфраструктури чи кількістю проведених заходів, а якістю управлінських механізмів, здатних забезпечити системність, доступність і сталість фізкультурно-спортивної діяльності. У багатьох країнах управління сферою фізичної культури і спорту трансформувалося від переважно адміністративного забезпечення змагань і функціонування мережі установ до комплексної системи публічної політики, що інтегрує довгострокове стратегічне планування, інфраструктурні інвестиції, комунікаційні інструменти та доказовий моніторинг показників участі населення у фізичній активності [4].

Зазначене підсилює вимоги до інституційної координації суб'єктів галузі, стандартизації та прозорості надання послуг, а також до поєднання освітнього, медико-профілактичного й соціального компонентів у єдиному управлінському контурі.

Для України проблематика ефективного управління у сфері фізичного виховання та спорту (ФКіС) набуває особливої актуальності з огляду на демографічні виклики, зростання поширеності неінфекційних захворювань, нерівність доступу до якісних послуг та обмеженість ресурсів на рівні територіальних громад. За таких умов постає необхідність переходу від фрагментарних управлінських рішень до системного підходу, який забезпечить регулярність і тривалість рухової активності, охоплення різних вікових груп, безпечність і якість освітніх та спортивних програм, кадрове забезпечення, а також

ефективність використання інфраструктури. Відповідно, науковий пошук полягає у виявленні та узагальненні зарубіжних управлінських моделей, що довели результативність у забезпеченні сталого розвитку фізичного виховання та спорту, і визначенні можливостей їх адаптації до українських реалій.

Мета дослідження – узагальнення та порівняльний аналіз зарубіжних моделей і управлінських інструментів забезпечення ефективності систем управління у сфері фізичного виховання та спорту на прикладі Великої Британії, Фінляндії, Франції, Канади та Японії.

Методологія дослідження. У процесі дослідження використано наступні теоретичні методи: аналіз і узагальнення навчально-наукових матеріалів, порівняльний аналіз моделей управління, систематизація інструментів політики управління за функціональними блоками.

Наукова новизна дослідження полягає в систематизації зарубіжного досвіду управління сферою фізичного виховання та спорту за функціональними блоками: інституційна координація; стратегічне планування; інфраструктурні інвестиції; стандартизація якості послуг; міжсекторальна взаємодія; моніторинг участі та регулярності), а також в обґрунтуванні ефективності управлінських систем, що забезпечують підвищення доступності, якості та результативності політики у сфері ФКіС.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. *Британська модель управління сферою ФКіС* є показовою тим, що становить цілісну систему публічної політики, інтегровану з освітою, охороною здоров'я та формуванням культури рухової активності з дитинства. Фізичне виховання та заняття спортом у Великій Британії є невід'ємною частиною суспільного життя. У країні функціонує загальнодержавна програма фізичного виховання, регіональні програми, а кожен заклад освіти має власну програму, розроблену фахівцями відповідно до загальнодержавних орієнтирів. Така «системність» формує ранню культуру рухової активності й створює передумови для довготривалої участі населення у фізичній активності протягом життя [10].

На інституційному рівні управління сферою ФКіС здійснюється центральним державним органом – DCMS (Department for Culture, Media and Sport). DCMS координує взаємодію широкого кола установ спортивного сектору: Sport England, Sport UK, антидопінгові структури, організації, пов'язані з лотерейним фінансуванням спорту, національні адміністративні ради, а також професійні ліги з різних видів спорту (футбол, теніс, регбі, тощо).

Держава не лише декларує цінність спорту, а вибудовує мережу організацій із розмежованими функціями та чіткими зв'язками. Для сфери ФКіС це принципово, оскільки дозволяє поєднати шкільне й студентське фізичне виховання (як базу масової рухової активності), позашкільні громадські програми, інфраструктурні рішення на рівні громад і механізми якості спортивно-оздоровчих послуг.

Функції DCMS полягають у розробці та реалізації державної політики у сфері ФКіС, координації суб'єктів даної галузі, підтримці шкільного та студентського спорту, удосконаленні механізмів управління, сприянні розвитку інфраструктури, реалізації програм гендерної рівності, міжнародному співробітництву тощо [1, 48].

Управління охоплює не лише спорт високих досягнень, а й освітній компонент, зокрема шляхом підтримки шкільного та студентського спорту як інструменту довгострокового впливу на рухову поведінку населення. Саме заклади освіти забезпечують формування стійкої потреби в руховій активності та базових компетентностей – рухових умінь, мотиваційних настанов і культури здоров'я.

Окремою управлінською перевагою британської моделі є застосування конкурсної системи державної підтримки сфери ФКіС. Ведеться державний реєстр спортивно-оздоровчих послуг, а надання таких послуг має відповідати визначеним критеріям; лише за таких умов організатор може отримувати державну підтримку, яка може бути пов'язана з кількістю клієнтів. Це стимулює якість, стандартизацію та прозорість ринку спортивно-оздоровчих послуг і підвищує результативність інвестицій.

Ознакою ефективності британського підходу є поєднання довгострокової стратегії та доказового управління. Провідним орієнтиром є десятирічна стратегія Sport England «Uniting the Movement» (2021–2031), спрямована на інституціоналізацію рухової активності як повсякденної норми для всіх груп населення та пріоритизацію скорочення нерівностей у доступі до фізкультурно-спортивних послуг. Практична реалізація стратегії передбачає відхід від переважно подієво-секційної логіки («більше заходів і гуртків») на користь системних перетворень, а саме: модифікації фізичного та соціального середовища, розвитку міжсекторальних партнерств (освіта, охорона здоров'я, транспорт, соціальний захист) та цільового інвестування у громади з найбільшими структурними бар'єрами участі. У цьому контексті заклади освіти набувають ролі інструмента вирівнювання можливостей, забезпечуючи залучення груп із традиційно нижчими показниками участі і тим самим підсилюючи зв'язок політики у сфері ФКіС із цілями соціальної справедливості.

Сильна сторона британського підходу – постійний моніторинг залученості населення до занять фізичною культурою та спортом шляхом системи опитувань Active Lives. Це дозволяє оцінювати не лише загальні рівні активності, а й розриви між групами за статтю, віком, доходом, етнічністю, інвалідністю та коригувати політику управління у сфері ФКіС [11].

Моніторинг дає підстави «керувати за результатом»:

- планувати програми для найменш активних сегментів населення;
- оцінювати вплив шкільних і позашкільних інтервенцій;
- переходити від звітності «про кількість заходів» до оцінювання реальних частоти та регулярності активності.

Одним із найбільш сучасних інструментів Sport England є place-based (місце-орієнтований) підхід за якого управлінські зміни проєктуються не як сукупність ізольованих ініціатив, а як системна трансформація локальних умов, що визначають рухову поведінку населення. Йдеться про цілеспрямований вплив на чинники доступу та участі – просторову й фінансову доступність, цінні бар'єри, культурні настанови, рівень соціальної підтримки та інші контекстуальні детермінанти. Реалізація такого підходу передбачає формування стійких міжсекторальних партнерств і забезпечення багаторічного інвестиційного циклу, що уможливує довгостроковість і сталість досягнутих змін [10].

Важливим компонентом британської моделі є комунікаційні кампанії як інструмент поведінкових змін і зниження бар'єрів участі. Показовим прикладом є кампанія This Girl Can, яку часто розглядають як еталонний підхід до залучення жінок і дівчат до рухової активності. Її стратегічний акцент полягає не в популяризації окремого виду спорту, а у трансформації соціальних установок і норм, утверджуючи ідею, що фізична активність є доступною для кожної незалежно від форми, рівня підготовленості чи обраного формату занять.

Фінська модель цікава для сфери ФКіС тим, що вона формує єдине управлінське поле «освіта – громада – клуби – робоче місце», де фізична активність підтримується не епізодично, а як повсякденна норма. Підґрунтям виступає правова рамка Act on the Promotion of Sports and Physical Activity (390/2015), яка орієнтує державу на створення умов активності для різних груп населення та підтримку здоров'я і добробуту, з окремою увагою на дітей і молодь [6].

Головна управлінська особливість – муніципальна відповідальність за умови та доступність занять. Це означає, що саме на рівні громади створюються та підтримуються умови для занять фізичною культурою і спортом: майданчики, зали, відкриті простори та інша інфраструктура, яка забезпечує реальну доступність фізичного виховання і спорту «біля дому».

Муніципальна модель орієнтується на послуги поруч із домом і інфраструктуру повсякденної активності, а ефективність вимірюється через кількість і доступність об'єктів, їх використання та охоплення програм рухової активності.

Для сфери ФКіС це важливо тим, що рухова активність не обмежується лише закладами освіти, громада підсилює освітній компонент середовищем, де учні можуть продовжувати активність поза заняттями, а студенти – в межах доступної інфраструктури та клубного сектору.

Сучасні пріоритети фінської політики можна виокремити наступними блоками:

- доступна інфраструктура за місцем проживання;
- екологічна сталість (раціональне планування простору та активна мобільність);
- підготовка інструкторів і керівників програм для різних груп;
- доказовість – орієнтація на вимірюваність, ефективність втручань, міжсекторальну координацію і використання даних [5].

Фінська модель підсилюється розвинутою клубною мережею: масштаб клубного сектору – понад 8 000 спортивних клубів із різних видів спорту, що дає можливість вибрати форму рухової активності: від шкільної фізкультури – до секцій, клубів, аматорських ліг, сімейних форматів тощо.

Окрема риса фінського досвіду – податкові та роботодавчі стимули. У країні існують податкової пільги скористатися послугами щодо занять спортом на 200 євро/рік зі зменшенням податку, а також поширений механізм sport & culture benefit, який роботодавець може надавати працівнику у розмірі €400/рік як податково пільгову межу [6].

Французька модель у площині ФКіС показує важливий управлінський принцип – без системи фінансування, безпеки, інфраструктури та професійного менеджменту неможливо забезпечити якісний і стабільний розвиток шкільного та позашкільного спорту та спортивних послуг у громадах.

Основним нормативно-правовим актом у сфері є Спортивний кодекс Франції (Code du sport), який визначає засади організації спортивної діяльності та регуляторні повноваження держави. Держава залишає за собою право здійснювати контроль та регулювання у питаннях безпеки об'єктів, порядку допуску умов організації, процедур, що стосуються діяльності у спортивній сфері.

У сучасній моделі управління основною ланкою системи управління та фінансування розвитку спорту є Agence nationale du Sport (ANS), створена у 2019 році для розвитку спорту і нової системи управління спортом. Фінансування переходить від разових субсидій до більш керованої моделі, де держава може пріоритетувати такі напрями як інфраструктура, соціальні програми, підготовка кадрів та ін. [2].

Сучасний підхід Франції полягає в забезпеченні доступності фізичної активності через розвиток інфраструктури крокової доступності. Зокрема, Plan 5000 équipements – Génération 2024 (2024–2026) передбачає створення й модернізацію 3000 об'єктів «спортивної близькості», 1500 активних спортивних шкільних дворів та 500 «структуруючих» об'єктів [11].

Для Франції характерна інституціоналізація напряму «спорт–здоров'я». Maisons Sport-Santé (MSS) як фізична активність малорухомих осіб або людей із медичними показаннями. Важливість даного блоку у профілактиці та реабілітації як частини сфери ФКіС. Заклади освіти та громада можуть працювати із групами ризику шляхом керованої адаптованої активності.

Слід виокремити програму «30 хвилин щоденної активності» (30' APQ) для учнів початкової школи з метою формування щоденної звички рухатися.

Канадська модель корисна для сфери фізичного виховання та спорту насамперед тим, що вона поєднує економічне обґрунтування політики, вагому роль громад у реалізації програм, інституційну підтримку ініціатив і чітко визначені показники результативності. Такий склад формує підстави для

прийняття управлінських рішень щодо пріоритетного інвестування у фізичне виховання, спорт і програми рухової активності як інструменти профілактики та зниження довгострокових соціально-економічних витрат, пов'язаних із малорухомим способом життя.

Можливо узагальнити три складових канадської моделі управління сферою фізичної культури та спорту:

- 1) державна підтримка інклюзивних локальних ініціатив (CSAI);
- 2) методологія фізичної грамотності та довгострокового залучення (Sport for Life);
- 3) національні кампанії, що мобілізують громади й фінансують активність (ParticipACTION Community Challenge).

В усіх десяти провінціях і на двох територіях Канади діють відділення з управління спортом. Головна увага приділяється підтримці місцевих громад, оскільки саме на місцевому рівні знаходиться центр розвитку спорту та оздоровчої роботи з населенням.

Діяльність координується структурними підрозділами муніципалітетів, які відповідають за організацію відпочинку і розваг населення. На місцях забезпечують:

- будівництво нових і експлуатацію діючих спортивних споруд;
- доступ населення до парків та спортивних об'єктів закладів освіти у позаурочний час;
- проведення масових спортивних заходів;
- підготовку кадрів;
- тестування фізичної підготовленості населення;
- сприяння роботі оздоровчих центрів і спортивних клубів.

Суттєвий внесок у функціонування сфери ФКіС здійснює Канадський союз активного життя, який об'єднує понад 80 громадських організацій та координує спільні дії. Союз реалізує Всеканадську програму рухової активності з трьома пріоритетами:

- 1) популяризація інформації та подолання соціальних бар'єрів шляхом консолідації зусиль громадян і урядовців;
- 2) удосконалення інфраструктури активного життя громад;
- 3) виховання активних дітей.

Передбачається, що реалізація програми дозволить забезпечувати приріст залученості до рухової активності на 2–3% щорічно (ціль у межах конкретного періоду планування [8]).

У сучасній Канаді розвиток сфери ФКіС підтримується і через національні комунікаційні ініціативи ParticipACTION (кампанії мотивації та підтримки активних громад), і через державні грантові програми [3].

Сучасним інструментом федеральної підтримки є CSAI у межах Sport Support Program, спрямована на усунення бар'єрів та збільшення участі й утримання у спорті для соціально вразливих груп (люди з інвалідністю, новоприбулі, особи з низьким доходом, корінні народи та ін.). Управлінська логіка CSAI полягає у фінансуванні сталих локальних ініціатив, які реально змінюють доступність (вартість, транспорт, інклюзивність середовища, адаптація під групи ризику та ін.) [8].

Японський підхід є важливим для фізичного виховання та спорту тим, що поєднує національне планування, роль школи у стартових траєкторіях, клубно-громадську інфраструктуру та регулярний моніторинг участі населення. Така модель працює як цілісна система – стратегія задає цілі, громади забезпечують інфраструктуру участі, школа формує стартові траєкторії а доросле населення підтримується програмами на кшталт «Sport in Life» та корпоративними механізмами [9].

Сучасна державна політика Японії трансформується у практичну формулу: «спорт для кожного, будь-коли й будь-де». Нинішній етап державної політики визначається Third Sport Basic Plan, затвердженим 25 березня 2022 року. План задає комплекс цілей і заходів на FY2022–FY2026 та наголошує на необхідності усувати бар'єри, через які люди «вимушено відмовляються від спорту». Важливі три управлінські орієнтири Плану:

- розширення можливостей для занять у громадах і школах;
- підтримка різних вікових і соціальних груп;
- перехід до сталих системних змін, а не разових заходів (включно з цифровими рішеннями та реформою шкільних клубів) [7].

Особливе значення для сфери ФКіС має реформування шкільної клубної діяльності (*bukatsu*) та розширення позашкільних можливостей занять. Це відображає сучасний управлінський підхід, за якого шкільний спорт трактується як керована система, що забезпечує зв'язок між освітніми цілями, здоров'язбережувальними пріоритетами та раціональним використанням кадрового ресурсу.

Дорослий сегмент населення у межах управління ФКіС розглядається як пріоритетний об'єкт політики підтримання регулярної рухової активності та профілактики малорухомого способу життя. У цьому слід виокремити ініціативу «Sports in Life» як управлінський комплекс популяризаційних і організаційних заходів, спрямованих на інституціоналізацію активного стилю життя та перехід від епізодичних занять до стабільної поведінкової практики. Результативність таких заходів оцінюється за показниками частоти й тривалості фізичної активності, а також динамікою зменшення частки малорухомих осіб.

Важливим елементом управлінської моделі є також програма Sports Yell Company, що виступає інструментом залучення роботодавців до реалізації політики ФКіС шляхом розвитку корпоративних програм рухової активності та підтримки здоров'я працівників. Ефективність цього інструменту характеризують, зокрема, кількість компаній-учасників та рівень охоплення працівників відповідними ініціативами.

Висновки з дослідження і перспективи подальших наукових розвідок. Зарубіжний досвід засвідчує, що управління сферою ФКіС набуває ознак комплексної публічної політики, яка поєднує стратегічне планування, інфраструктурні рішення, комунікаційні інструменти та системний моніторинг участі населення у фізичній активності.

Ефективність управлінських моделей забезпечується поєднанням інституційної координації, довгострокових стратегій і доказового управління, що дозволяє оцінювати не лише кількість заходів, а реальні зміни у регулярності рухової активності.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в подальшому дослідженні зарубіжного досвіду управління у сфері фізичного виховання та спорту в контексті його науково обґрунтованої адаптації до українських реалій – нормативно-правових, інституційних і фінансових умов, потреб територіальних громад та закладів освіти, а також викликів воєнного часу і післявоєнного відновлення – з метою підвищення доступності, якості й безпеки фізкультурно-спортивних послуг та зростання регулярної рухової активності населення України.

References

1. Мандюк А. В. Зарубіжні системи фізичного виховання : курс лекцій. Львів : ЛДУФК, 2018. 64 с.
Mandiuk, A. V. (2018). Zarubizhni systemy fizychnoho vykhovannia: kurs lektsii [Foreign systems of physical education: a lecture course]. Lviv: LDUFK [in Ukrainian].
2. Agence nationale du Sport. (2019–2026). Présentation de l'Agence nationale du Sport. [Presentation of the National Sports Agency]. Paris: ANS. Retrieved from: <https://www.agencedusport.fr/presentation-de-lagence> [in French].
3. Canadian Heritage. (2025). Community Sport for All Initiative (CSAI) – Sport Support Program. Ottawa: Government of Canada. Retrieved from: <https://www.canada.ca/en/canadian-heritage/services/funding/sport-support/community-sport-initiative.html> [in English].
4. European Education and Culture Executive Agency (EACEA). (2025). BeActive EU Sport Awards (Erasmus+): Official call/overview. Brussels: European Commission/EACEA. Retrieved from: <https://www.eacea.ec.europa.eu/> [in English].
5. Finlex (Ministry of Justice, Finland). (2015). Act on the Promotion of Sports and Physical Activity (390/2015). Helsinki: Finlex Data Bank. Retrieved from: <https://www.finlex.fi/> [in English].
6. LIKES Research Centre. (2010–2026). Finnish Schools on the Move (Liikkuva koulu): About the programme. Jyväskylä: LIKES. Retrieved from: <https://schoolsonthemove.fi/about-us/> [in English].
7. Japan Sports Agency (MEXT). (2022). The Third Sport Basic Plan (FY2022–FY2026). Tokyo: MEXT. Retrieved from: https://www.mext.go.jp/sports/en/b_menu/policy/sysbudget/thirdsportbp.html [in English].
8. ParticipACTION. (2024–2025). ParticipACTION Community Challenge: Programme overview and grant guidelines. Toronto: ParticipACTION. Retrieved from: <https://www.participaction.com/programs/community-challenge/> [in English].
9. Sasakawa Sports Foundation (SSF). (2023–2024). White Paper on Sport in Japan 2023. Tokyo: SSF. Retrieved from: https://www.ssf.or.jp/en/features/white_paper_on_sport/ [in English].
10. Sport England. (2021). Uniting the Movement: A 10-year vision to transform lives and communities through sport and physical activity (2021–2031). London: Sport England. Retrieved from: <https://sportengland-production-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/2021-02/Sport%20England%20-%20Uniting%20the%20Movement%27.pdf> [in English].
11. World Health Organization (WHO). (2018). Global Action Plan on Physical Activity 2018–2030: More active people for a healthier world. Geneva: WHO. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241514187> [in English].
12. Yakimets Yuriy, Ilnytskyi Ivan, Korzh Nataliia, Sokolova Olga, Pavlenko Inna. (2024). Physical culture and a healthy lifestyle in the landscape of sustainable development. [Fizychna kultura i zdorovyi sposib zhyttia v landshafti staloho rozvytku]. *AD ALTA*, 14(02-XLIV), 85–89. Retrieved from: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140244/papers/A_15.pdf [in English].

Pavlenko Inna

<http://orcid.org/0000-0007-4951-9603>

PhD of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department
of Sports and Physical Education,
Sumy State A. S. Makarenko Pedagogical University
(Sumy, Ukraine) E-mail: byyf1202@ukr.net

ANALYSIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCE IN EFFECTIVE GOVERNANCE SYSTEMS IN THE FIELD OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

The relevance of the article is conditioned by the growing role of physical education and sport as a component of public policy, as well as by the need to increase the effectiveness of sector governance under conditions of limited resources and unequal access of the population to high-quality physical culture and sport services. For Ukraine, this issue is of particular importance in view of demographic and medico-social challenges and the need to preserve human potential during wartime and in the post-war period. In this context, it is relevant to generalize international experience in governing the field of physical education and sport in order to identify mechanisms suitable for scientifically grounded adaptation to Ukrainian conditions.

The purpose of the study is to generalize and provide a comparative analysis of international models and managerial tools that ensure the effectiveness of governance systems in the field of physical education and sport, using the examples of the United Kingdom, Finland, France, Canada, and Japan.

Methodology. *The study employed the following theoretical methods: analysis and synthesis of educational and scientific materials, comparative analysis of governance models, and systematization of policy instruments by functional domains.*

Scientific novelty. *The scientific novelty of the study lies in structuring international experience in governing the field of physical education and sport by functional domains (institutional coordination; strategic planning; infrastructure investment; service quality standardization; intersectoral interaction; participation and regularity monitoring), as well as in substantiating the effectiveness of governance systems that enhance accessibility, quality, and policy performance in the field of physical culture and sport.*

Conclusions. *International experience shows that governance in the field of physical culture and sport increasingly demonstrates the features of a comprehensive public policy that combines strategic planning, infrastructure solutions, communication instruments, and systematic monitoring of population participation in physical activity. The effectiveness of governance models is ensured through the integration of institutional coordination, long-term strategies, and evidence-based management, which makes it possible to assess not only the number of activities but also real changes in the regularity of physical activity.*

Key words: *international experience, physical education and sport, governance.*

Стаття надійшла до редакції 25.11.2025 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Сергій Лазоренко**